

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

Redegørelse til Nordisk Råd 2009 – Nordisk Ministerråds indsatser til bekæmpelse af menneskehandel

Hovedfokus

Nordisk Ministerråd sætter bekæmpelsen af menneskehandel højt på dagsorden for det nordiske samarbejde og fortsætter det aktive engagement i indsatsen mod menneskehandel på flere niveauer.

Handel med mennesker er et særdeles komplekst problem, der er tæt relateret til de overgribende globaliserings- og udviklingstendenser. De nordiske lande har eksempelvis i de senere år måtte forholde sig aktivt til menneskehandel, som modtagerland eller transitland, eller en kombination af begge dele.

Alle de nordiske lande har handlingsplaner mod menneskehandel og arbejder mod samme mål og værdier. Samtidig er der også indbyrdes forskelle i måden at organisere og gennemføre handlingsplanerne på. Det er især fra sammenligninger mellem de nordiske lande og resten af Europa, at der kan hentes inspiration og man kan lære af hinandens erfaringer. Det nordiske samarbejde om menneskehandel vil således bidrage til at styrke et fælles videns- og erfaringsgrundlag for udvikling af effektive indsatser. Ligesom de nordiske lande kan bidrage med kompetence og erfaringer i samarbejdet med nabolandene.

Ministerrådet arbejder derfor særligt på at forstærke det regionale samarbejde i Norden og med vores nabolande. Dette sker ikke mindst inden for den nordlige dimensions region. Målet er at *fremme koordinering og samarbejde* over grænserne med henblik på at undgå overlap og ressource-spil. Fælles viden, kapacitet og kompetencer samt kendskab til samarbejdspartners situation og vilkår er vigtige forudsætninger for et effektivt samarbejde på tværs af lande og organisationer.

Arbejdet startede allerede i 2002, hvor Nordisk Ministerråd tog initiativ til en nordisk baltisk kampagne mod menneskehandel for at skabe en platform for samarbejde. Ministerrådet har siden fastholdt dette fokus og ar-

bejder aktivt på at udvide og udvikle det regionale samarbejde og samarbejdet med nabolande.

Denne indsats er også forsat i 2008/2009, hvor der er igangsat en række konkrete tiltag, som har medvirket til at fremme fælles mål og gode samarbejdsrelationer i regionen. "Kundskabs- og netværksprogrammet for Nordvestrusland" skal fremhæves som vigtigt redskab for at fremme samarbejde på tværs af de nordiske lande og Nordvestrusland i denne sammenhæng. Eksempelvis har russiske embedsmænd, socialarbejdere og NGO'er siden 2007 været inviteret til de nordiske lande for at styrke de faglige kompetencer og etablere et samarbejde på tværs af grænser.

Yderligere tiltag i 2008/2009 var særligt samarbejdet inden for Den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt Velbefindende, hvor Nordisk Ministerråd har taget initiativ til at sætte menneskehandel på partnerskabets handlingsplan for 2008/2009. Ministerrådet er drivende aktør på dette område, og inviterede i december 2008 internationale organisationer inden for partnerskabet til at deltage i et fælles koordineringsmøde. Som opfølgning på dette møde er Ministerrådet i gang med at undersøge udviklingen af en fælles "kalender" for relevante organisationer i den nordlige dimensions region, som skal sikre koordinering af aktiviteter. Et andet eksempel er at Ministerrådet i april 2008 afholdte en international konference i Skt. Petersborg med henblik på at styrke det regionale samarbejde mellem de baltiske lande og Nordvestrusland i indsatsen mod menneskehandel.

Der er samtidig igangsat en række konkrete sociale projekter i Nordvestrusland, som skal bidrage til at forbedre sociale og sundhedsmæssige forhold, som dermed kan medvirke til at forebygge menneskehandel i oprindelseslandene. Dette gælder blandt andet støtten til udsatte børn og unge på institutioner og samarbejdet om udvikling af lokale socialcentre i Skt. Petersborg, som skal drive opsøgende socialt arbejde. Samtlige sociale tiltag er igangsat indenfor rammen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaftale med Skt. Petersborg Bystyre, "*Protocol of Intent*". Disse er udviklet i tæt dialog med Skt. Petersborg Bystyre, der i sær har ønsket at prioritere det forebyggende sociale arbejde samt fremme af tættere samspil mellem NGO'er, politi og de sociale myndigheder.

Sammenfattende har de nordiske ligestillings-, social-, sundheds- og justitsministre iværksat en lang række initiativer for at bekæmpe menneskehandel. Kerneområderne er:

- (1) Forebyggelse med henblik på at mindske udsatte gruppers sårbarhed og risiko for at blive udnyttet af menneskehandler,
- (2) kapacitets- og kompetenceopbygning på myndigheds- og NGO niveau samt
- (3) fremme af tværgående samarbejde for at forstærke et samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og NGO'er.

Prioriteringen af kapacitets- og kompetenceopbygning som kerneindsatsområde med henblik på en helhedsorienteret, tværsektoriel indsats mod menneskehandel, har været, og vil til stadighed være væsentlig både for myndigheder og NGO'er i regionen. Menneskehandelen ændrer til stadig karakter i henseende til målgrupper, transportveje og udførelsesmåder, og et fælles regionalt videns- og handlingsniveau er derfor nødvendig både for forebyggelse og bekæmpelse.

Ministerbeslutning

Et vigtigt instrument er Nordisk Ministerråds "*Retningslinier for samarbejdet med Nordvestruslands 2009 - 2013*", hvor bekæmpelse af menneskehandel inden for den Nordlige Dimension Region, er fremhævet som et

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

nøgleområde. Retningslinierne blev besluttet af Samarbejdsministrene i efteråret 2008.

Ministerrådet for Ligestilling (MR-JÅM)

MR-JÅM initierede i år 2001 den nordisk-baltisk kampagne for at bekæmpe handel med kvinder og børn- og har siden fokuseret på at bekæmpe menneskehandel med fokus på kvindehandel. I maj 2008 diskuterede de nordiske og baltiske ligestillingsministre problemstillinger om menneskehandel i Østersøregionen. Ministrene besluttede at fortsætte med at samarbejde om at bekæmpe menneskehandel og traf beslutning om at udarbejde en fælles strategi.

En nordisk-baltisk arbejdsgruppe udarbejdede i efteråret 2008 et forslag til NB-8 *Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Purposes*. De nordiske og baltiske ligestillingsministre godkendte *Memorandum of Understanding* i skriftlig procedure den 4. marts 2009. MOU indeholder følgende centrale punkter:

“De nordiske og baltiske Ministre for Ligestilling ønsker at styrke et samarbejde for at bekæmpe menneskehandel ud fra et grundsyn om at ligestilling og lige deltagelse af alle kvinder og mænd i alle dele af samfundet ikke kan opnås, så længe at nogle kvinder, mænd, piger og drenge i vores lande er ofre for menneskehandel.”

Den fælles målsætning for samarbejdet inden for rammen af Nordisk ministerrådet er:

- At støtte et netværk for organisationer og task-forces som bekæmper menneskehandel for seksuel udnyttelse og udveksling af viden og information.
- Fremme fortsat engagement af Ngo's i kampen mod menneskehandel for seksuel udnyttelse
- Garantere en mangesidig og koordinerende indsats i kampen mod menneskehandel for seksuel udnyttelse.

Nordisk Ministerråds sekretariat vil koordinere aktiviteterne som gennemføres indenfor rammen af NB 8 *Memorandum of Understanding*.

Ministerrådet for social og sundhedsområdet

De nordiske social- og sundhedsministre besluttede på ministermødet i juni 2006 at prioritere den sociale indsats for at forebygge menneskehandel, og samtidig udvide samarbejdet med vægt på at arbejde inden for rammen af EU's Nordlige Dimensions Region. Som en opfølgning af dette arrangerede den danske socialminister i samarbejde med Nordisk Ministerråd i oktober 2006 en rundbordskonference for de nordiske og baltiske socialministre og deres kolleger fra Polen, Tyskland og Rusland. Hovedformålet var at sætte fokus på de sociale aspekter af menneskehandel. Ministrene besluttede at sætte konkrete samarbejdsprojekter i gang i af-senderlandene med fokus på forebyggende arbejde. Ministerrådet har efterfølgende igangsat konkrete initiativer særligt rettet mod forebyggelse og udsatte børn og unge. Se bilag 1 for oversigt over konkrete tiltag.

Ministerrådet for Lovgivning (MR-LOV)

Ministerrådet fokuserer på menneskehandel indenfor rammen af deres arbejde med at bekæmpe international kriminalitet.

I kampen mod menneskehandel samarbejder ministerrådene helt overordnet tværsektorielt for at kunne gennemføre en effektiv og helhedsorienteret indsats. Målsætning er at aktiviteter og indsatser er koordinerede og effektive og gennemføres i samarbejde med alle nordiske samarbejdsområder, som berøres af problematikken af menneskehandel.

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

Konkrete projekter

Nordisk Ministerråds konkrete engagement fastholdes gennem blandt andet projektindsatser særligt målrettet Den Nordlige Dimensions Region. Disse projekter og programmer bidrager både til vidensdeling og kapacitetsopbygning på konkrete felter. Samtidig bidrager de til opbygning af netværk og gensidig tillid mellem de nordiske- og nabolanden myndigheder og mellem myndigheder og civilsamfundet, NGO'er.

Nordisk Ministerråd arbejder videre med at gennemføre yderligere aktiviteter på feltet for 2009/2010, som vil være i direkte forlængelse og opfølgning af tidligere års aktiviteter. Bilag 1 indeholder en oversigt over centrale igangværende og afsluttede projekter i indsatsen mod menneskehandel.

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:

Nordisk Ministerråd

Bilag:

- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

Oversigt over projektaktiviteter i Nordisk Ministerråd i indsatsen mod bekæmpelse af menneskehandel

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Igangværende projekter

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

"Nordic-Baltic knowledge overview and action plan for removing obstacles for health care access in sexual trafficking". Projektet skal udbygge forståelsen af de sundhedsmæssige aspekter af menneskehandel i samarbejde med WHO Europa og Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV). De sundhedsmæssige risici og følger af menneskehandel negligeres ofte. De er ofte ikke integreret i programmer og guidelines om helhedsorienteret støtte til mulige ofre, men sundhedsmæssig service ydes ad hoc. (500.000 DKK)

"Peer Review – combating trafficking in human beings" Projektet skall undersöka "best practise" modeller för samarbete mellan polis och sociala organisationer. Det centrala i projektet skall vara hur en social insats, utom att den beaktar offrenas säkerhet, integritet och hälsa, skall vara en positiv faktor i förhållandet till åtal mot människohandlarna och hur det skulle underlätta offren att samarbeta med polis och myndigheter, som vittnen i rättegångar, och inte minst som en del av den sociala integrationsprocessen av offren. Projektet skall ta utgångspunkt i ett helhetsorienterat och tvärsektorielt socialt, jämställdhets- och justitieperspektiv. Projektet utförs i samarbete med FaFo, Norge. (MR-S totalt 500.000 DKK)

"My vision – Empowerment of young people" projektet er igangsatt og skall förebygga människohandel bland tonåriga flickor och pojkar i avsändarländerna i EU:s Nordliga Dimension Region och skall sätta igång förebyggande aktiviteter i lokalsamhället med de ungas resurser som utgångspunkt. Projektet implementeras av NGO:s i tätt samarbete med de lokala myndigheterna (totalt 1.200.000 DKK).

"Preventing trafficking in teenagers in institutions in the Baltic countries and NW Russia" målsättning är att tillsammans med myndigheter och NGO:s genomföra projekt som skall bygga upp kompetensen och kunskap hos de experter som arbetar med att förebygga människohandel. Projektet om tonåringar riktar sig främst till personal i sociala institutioner för utsatta barn. Projektet är en uppföljning av socialministrarnas rundabordssamtal år 2006 (totalt 1.300.000 DKK).

"Mobilitetsprogrammet Efforts in fighting against trafficking in human beings" startade år 2007 och genomförs i samarbete med de ryska myndigheter och skall komplettera och stärka de pågående aktiviteterna i kampen mot människohandel. Den överordnade målsättningen är att presentera nordiska institutionella och fackliga modeller och best practises för personer från NV Ryssland som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med problematiken kring människohandel. Tyngdpunkten i genomförandet av mobilitetsprogrammet ligger i kunskapsuppbyggnad och i främjandet av tvärsektorieella nätverk. Grupperna som besöker de nordiska länderna tar del av polisens, åklagarämbetets, de sociala och hälsosektorernas insatser samt arbetet inom de nordiska frivilliga organisationerna. År 2008 initierades ett mobilitetsprogram för ryska, baltiska och nordiska poliser som arbetar med att bekämpa människohandel. De personer som hittills har deltagit i mobilitetsprogrammet har rapporterat att besöken i de nordiska länderna har varit lärorika och nyttiga och gett möjligheter till att skapa nätverk med nordiska experter. Vice-guvernör Ljudmila Kostkina

från St Petersburgs stad besökte Köpenhamn och Oslo i september 2008 för att bekanta sig med mobilitetsprogrammet. **(totalt 3.150.000 DKK).**

Nordisk Råd

Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing (NDPHS) i år 2007 tog Nordiska ministerrådet initiativ till att människohandel blev ett samarbetsområde och det ingår i *NDPHS handlingsplan för 2008/2009*. NMR har i uppgift att koordinera och samordna de internationella organisationernas och task-forcens insatser för att bekämpa människohandel i EU:s nordliga dimension region med målsättning att effektivisera insatsen och undgå dubblering. De internationella organisationerna och task-forcen inbjudas till möte för att utbyta erfarenheter och diskutera koordineringen av insatserna. Följande möte arrangerades i december 2008 i NMR i Köpenhamn. En konkret opfølgning af dette møde er at Nordisk Ministerråd er i gang med at undersøge mulighederne for at udvikle og drive en kalender, der skal indeholde information om organisationers engagementer, konferencer, samt link til nøglepersoner i den nordlige dimensions region samt vigtige grunddokumenter. Praksis har vist at der er rigtigt mange aktører, som opererer i regionen. Der er derfor et behov for bedre koordinering for at undgå at konferencer ligger på samme datoer og at organisationerne kan udnytte hinandens viden og kompetence.

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

Afsluttede projekter

Konference om Prostitution i Norden. I oktober 2008 blev der afholdt konference som resultat af en forskningsprojekt gennemført af Nordisk Institut for kundskab om kön (NIKK) på initiativ af Ligestillingsministrene (MR-JÄM). Målet var at præsentere og diskutere viden om prostitution og menneskehandel for seksuel udnyttelse i de nordiske lande.

I april 2008 arrangerades en *konferensen Cooperation to combat trafficking in human beings between North-West Russia, Baltic and Nordic countries*, i St Petersburg för att diskutera nordiska, baltiska och ryska insatser för att bekämpa människohandel. Under konferensen diskuterades olika möjligheter att minska risker för att bli utsatt för människohandel och koordinering av bekämpning av människohandel i Östersjöregionen (*totalt 200.000 DKK*).

I samband med *Nordic cooperation, gender equality and sustainable development in the EU's Northern Dimension Region* konferensen som arrangerades den 8.9.2006 i St Petersburgs stad i samarbete med MR-S och MR-JÄM diskuterades frågeställningar kring människohandel och framtida samarbetsformer. I seminariet deltog Islands samarbetsminister Jonina Bjartmarz (totalt 100.000 DKK).

I september 2006 arrangerades i NMR ett *seminarium för MR-S, MR-JÄM och MR-LAG* för att diskutera koordineringen och effektiveringen av NMR insatsen mot människohandel (totalt 50.000 DKK).

The Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women/Effective ways to move forward

Ett seminarium som arrangerades 9-11.12.2005 för att diskutera medborgar- och kvinnoorganisationernas roll och samarbete med myndigheter i kampen mot människohandel, speciellt den handel som pågår för sexuellt utnyttjande. Konferensen arrangeras i samarbete med NMR, Riga stad, Marta-organisationen och NMR kontoret i Riga. I konferensen deltog representanter för NGOs från alla nordiska och baltiska länder.

Projektet *Pol-E-Quality Wanted* genomfördes under åren 2004-2005 av *Nordic-Baltic Policewomen's Network (NBPN)* och fokuserade på frågeställningar kring handel med kvinnor och våld mot kvinnor i Östersjöregionen. EU projektet genomför även en undersökning om kvinnliga polisers arbete i de nordiska och de baltiska länderna. NMR var

arbete i de nordiska och de baltiska länderna. NMR var medfinansierare i EU projektet *Pol-E-Quality Wanted* (NMR finansiering totalt 100.000 DKK).

Nordisk Råd

Drugs, prostitution, trafficking in women – a gender perspective projektet arrangerade under år 2004 en series seminarier om sambandet mellan droger, prostitution och människohandel. Fokus var hur flickor och pojkar utnyttjas inom människohandel på olika sätt. Målgruppen för seminarierna som arrangerades i St. Petersburg, Narva, Liepaja, Klaipeda och Kaliningrad var polis, lärare och de personer som arbetar inom social- och hälsosektorerna. Ett avslutande seminarium arrangerades i Riga med temat *Cooperation of NGOs and Governmental Agencies in the Fight Against Trafficking in Humans* Projektet genomfördes i samarbete mellan MR-Narko och MR-JÄM och finansierades med närområdesmedel (totalt 550.000 DKK).

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

Gender equality, drugs, sexual health and children and young adults projektet koordinerades av NMR kontoret i St. Petersburg och stöddes av Nordiska rådet startade med ett kick-off seminarium i St Petersburg 13.9.2004 som presenterade målsättningarna med projektet som inkluderade insatser att bekämpa människohandel i samband med teman drogmissbruk, sociala insatser, barn och unga och HIV/AIDS (totalt 1.500.000 DKK).

Prostitution – a social problem? Rapporten är en kartläggning av prostitutionens omfattning, orsaker och effekter i de baltiska länderna och NV Ryssland och den genomfördes år 2003 som en uppföljning av den gemensamma nordisk-baltiska kampanjen mot människohandel år 2002. Människohandel av kvinnor och barn är sammankopplade eftersom kvinnor och barn sänds från ett land till ett annat för sexuellt utnyttjande. Rapporten publicerades år 2004 (totalt 200.000 DKK)

Mapping of situation and project against trafficking in women in northern Finland, Norway and Sweden and north-western Russia. Målsättningen med projektet som startade år 2003 var att arrangera aktiviteter i Murmasnk oblast i samarbete med Finland, Norge och Sverige för att motverka människohandel, och att diskutera och hitta alternativa lösningar för kvinnor och unga flickor som riskerar att hamna ut för människohandel. Projektet fokuserade även på att få myndigheter, NGO:s och centrala aktörer att samarbeta i kampen mot människohandel. också satt unga (totalt 1.000.000 DKK).

Joint Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women in 2002 avslutades med ett ministermöte i Stockholm i april 2003. De nordiska och baltiska ministrarna för jämställdhet, lagstiftning och inrikesfrågor godkände ett utlåtande och rekommendationer för det framtida nordisk-baltiska samarbetet. Länderna kom överens om utarbete och godkänna nationella handlingsplaner för att bekämpa människohandel, speciellt med kvinnor och barn, senast vid utgången av år 2005. Danmark godkände som det första landet i Norden en handlingsplan i december 2002 och avsatte totalt 30 miljoner DKK för arbetet and Norges första handlingsplan godkändes i februari 2003 och avsatte 100 miljoner NOK för insatser mot människohandel. I dag har alla nordiska länder handlingsplaner mot människohandel. En slutrapport om kampanjen publicerades i TemaNord (totalt 1.650.000 DKK).